

Flyvende fremmede

Den gule fare – og fordel

De etniske fordomme i amerikansk indvandrerdebat er ikke, hvad de har været – det har asiaterne lært USA

Af Asger Liebst

Engang imellem – når fordommene i den danske indvandrerdebat er i frit fald – kunne man ønske, at man var amerikaner. Sådant en af slagsen, der omgås det multietniske og polykulturelle samfund med største selvfølgelighed og kalder New York for hele verdens smeltedigel.

Selv de mest professionelle amerikanske indvandrer venner kan dog få sved på panden, stillet over for det komplekse billede, som vore dages masseindvandring til USA aftegner. Nancy Foner, professor i antropologi ved State University of New York, holder imidlertid hovedet koldt i sit seneste værk, som sammenstiller to store indvandrerbølger, der har ramt indslusningsstedet New York: Den italienske og østeuropæisk-jødiske for hundrede år siden – og den asiatiske og latinamerikanske i dag.

Dengang ved forrige århundredeskifte tog myndighederne imod indvandrerne, der havde været uger om at sejle til Amerika, på Ellis Island i New Yorks havn. I dag kommer mange lykkejægere med fly til JFK-lufthavnen i Brooklyn.

Først til mølle

I almindelig amerikansk selvforståelse var den første indvandrerbølge »den gode og rigtige«, idet tilflytterne arbejdede hårdt og ønskede integration. Disse hjertensgode mennesker var dem, 'der gjorde Amerika til en stor og stolt nation'.

Den nye bølge blegner let i forhold til sådanne mytologiseringer. Mange af dagens debattører frygter, at de såkaldt amerikanske værdier og den fine etniske balance undergra-

ves af de nytilkomne, og at USA er på vej til at blive en 'nation af fremmede' – mennesker, der blot vil nasse på det offentlige, finansieret af dem, der kom først til mølle.

Virkeligheden er bare en anden. Mens italienerne og en stor del af jøderne for hundrede år siden kom uuddannede fra fattige landdistrikter, ankommer en tredjedel af de nye indvandrere, ikke mindst asiaterne, som selvstændige, virksomhedsledere og akademiske eksperter – og en del medbringer startkapital til nye virksomheder.

Alligevel viser det samlede billede, at især sprogproblemer lægger en alvorlig hindring for, at de nye immigranter opnår lige så høje indkomster som folk, der er født i USA. Nassere kan de dog ikke med nogen ret kaldes, og de nytilkomne klarer sig gennemgående bedre i økonomisk forstand end de gamle, »indfødte« minoritetsgrupper som afro-amerikanerne, der ikke ser nogen fremtid i hårdt og beskidt arbejde til sultelønninger. Mange af de uuddannede nye amerikanere tager hellere – midlertidigt, tror de – sådanne jobs, end de går arbejdsløse. Kynisk kan man sige, at samfundsøkonomien er dybt afhængig af, at stadige bølger af indvandrere knokler bagdelen ud af bukserne i de jobs, ingen andre ønsker. Bagsiden – bortset fra nedslidningen af de nytilkomne – er ironisk nok en marginalisering af de fattige sorte, som hverken får høje eller lave stillinger.

Det etniske hierarki i New York er under forvandling. Jøder og italienere er for længst accepteret som 'hvide' og den klassiske modsætning mellem sorte og hvide er ved at blive erstattet af modsætningen mellem sorte og ikke-

sorte. Sidstnævnte består af hvide, lyse latin-amerikanere samt asiater.

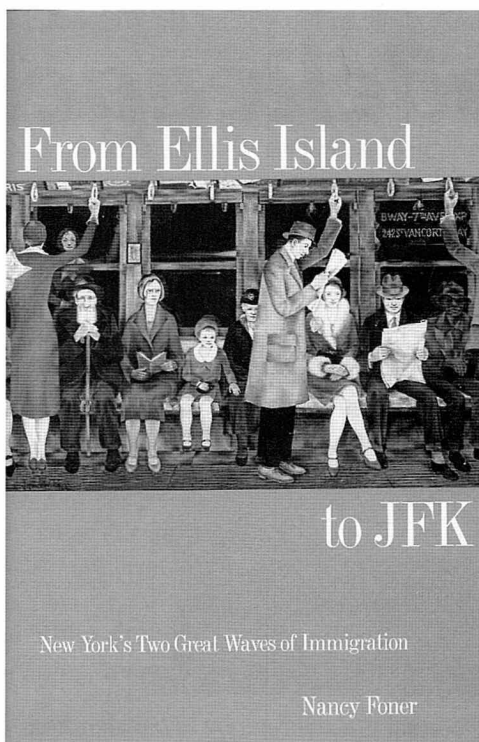
Den hvide middelklasses yndlingsminoritet er asiaterne, som beundres for deres uddannelsesmæssige ambitioner. Det er længe siden, at for eksempel Japan og Sydkorea blev betragtet som tilbagestående nationer, og asiater blev udråbt som 'den gule fare'. New yorkerne har set skriften på børsens væg: De asiatiske økonomier er globale drivkræfter, og mange amerikanske virksomheder er opkøbt af fjernøstlige koncerner. Den slags skaber respekt i en by, der er besat af penge. Igen er det de sorte, der er taberne i spillet om etnisk anseelse. Der er eksempler på, at sorte muslimer har fået afvist planer om opførelse af moskeer af de samme hvide, som siden har tilladt opførelse af moskeer med sydøst-asiatisk baggrund.

Kvinder som drivkraft

En af de mest markante forskelle på de to indvandningsbølger er kvindernes situation. For hundrede år siden kom kvinder typisk til Amerika som »følge« til mændene, og når de tog manuelt arbejde, var det socialt stigmatiserende og kun for at afværge en økonomisk katastrofe i familien.

I dag, hvor kvinderne i øvrigt er lidt i over-tal blandt indvandrerne, er udearbejde med til at sikre kvindernes selvstændighed og styrke i hverdagen. Studier viser også, at blandt andet asiatiske mænd i stigende grad tager del i husarbejdet, efter at de er immigreret til New York.

Men at der stadig er langt til reel ligestilling i hjemmet, har ikke mindst de unge kvindelige indvandrere og kvindelige andengenerationsindvandrere måttet sande. Tankevækkende er det imidlertid, at de mange huspligter også har en positiv betydning for de unge kvinder i de fattigere kvarterer. Husarbejdet holder kvinderne væk fra gaden og det negative slummiljø, der udspiller sig her. Selv om husarbejdet lægger beslag på megen tid, viser det sig, at pigerne læser flere lektier og studerer mere flittigt end de unge mænd. Den – langsomme – sociale opstigning, som andengenerationsindvandrerne i New York kan se frem til, vil især være drevet frem af kvinderne.

Nancy Foner.

From Ellis Island to JFK – New York's Two Great Waves of Immigration.

Russell Sage Foundation, New York.

334 sider. 29,95 dollars.

Asger Liebster er debatredaktør på Information, hvor anmeldelsen oprindeligt har været bragt.